

25 anys

Agro Mòdol

B U T L L E T Í N F O R M A T I U

Nº 85

www.agromodol.com

desembre 2008

SEGURETAT EN EL TREBALL: MANIPULACIÓ DE PLAGUICIDES (I)

➤ INTRODUCCIÓ

La normativa que regula actualment els plaguicides és la Reglamentació técnico-sanitària per a la fabricació, comercialització i utilització de plaguicides (RTS), aprovada pel RD 3349/1983, de 30 de novembre, i modificada pel RD 162/1991, de 8 de febrer, i el RD 443/1994, d'11 de març. Aquesta norma regula també els altres tipus de plaguicides, d'àmbit ramader i els fitosanitaris.

Amb posterioritat a l'anterior, es va publicar RD 1054/2002, d'11 d'octubre, pel qual es regula el procés d'avaluació per al registre, autorització i comercialització de biocides, transposició de la Directiva 98/8/CE del Parlament Europeu.

També cal mencionar, en relació al tema, la Llei 43/2002 de Sanitat Vegetal.

Cal indicar també que continua el procés d'autorització i revisió de substàncies actives d'acord amb l'aplicació de la Directiva 91/414/CEE, sobre comercialització de productes fitosanitaris, transposada a l'Estat espanyol pel RD 2163/1994, pel qual s'implanta el sistema harmonitzat comunitari d'autorització per comercialitzar i utilitzar productes fitosanitaris. A escala estatal, mitjançant una sèrie d'ordres ministerials s'han incorporat les diferents modificacions que s'han aprovat dels annexos de la Directiva 91/414/CEE.

Aquesta Directiva (i les seves posteriors modificacions) van posar les bases per a la inclusió en una llista única comunitària de les substàncies actives destinades a la formulació de productes fitosanitaris. L'objectiu era i es, unificar a l'àmbit de la

Unió Europea els criteris per a l'avaluació dels productes fitosanitaris, amb un alt nivell d'exigències toxicològiques i ecotoxicològiques, per tal de minimitzar-ne l'impacte sobre la salut humana i el medi ambient.

Tot aquest procés, a punt de finalitzar, ha conduït ja a la retirada de molts dels productes més tòxics, perillosos o persistents, qüestió que contribueix enormement a fer més segur l'àmbit d'aplicació dels fitosanitaris.

Tanmateix, les pràctiques inadequades poden encara conduir a conseqüències indesitjables, que representin una afecció directa o indirecta a la salut dels éssers vius i de l'entorn (medi ambient).

PICTOGRAMAS E INDICACIONES DE PELIGRO

E EXPLOSIVO

O COMBURENTE

F FÁCILMENTE INFLAMABLE

T TÓXICO

N NO NOCIVO NI IRRITANTE

C CORROSIVO

N PELIGRO PARA EL MEDIO AMBIENTE

És molt important, doncs, que les persones que treballen amb plaguicides, tinguin cura i coneixement dels productes i de les seves característiques, per a que puguin fer-ne un ús correcte que eviti l'aparició de problemes.

➤ RISCOS PER LA SALUT

A més a més dels riscos per a la pròpia agricultura i per el medi ambient, l'aplicació de plaguicides, suposa un risc per a la salut de les persones, i en especial d'aquelles relacionades directa o indirectament amb la fabricació, manipulació i aplicació d'aquests productes. Aquest risc és degut, entre altres factors, a la toxicitat de la substància, al

temps d'exposició a la mateixa i a la forma en que es produeix l'exposició.

✓ **Exposició de la població.**

No tan sols els que es dediquen a l'aplicació directa d'aquests productes sobre els cultius. Tota la població, com a consumidora de productes alimentaris tractats, està sotmesa als possibles efectes nocius dels plaguicides sobre la salut.

La població exposada al risc es pot dividir en dos grans grups:

- **Població laboral:** Els que intervenen en els processos d'elaboració, formulació, transport, emmagatzematge, venda i aplicació dels plaguicides, o els que manipulen els cultius prèviament tractats (recol·lectors, manipuladors de central, etc.).

Les persones considerades en aquest grup, han de llegir amb especial atenció les etiquetes dels envasos, i assegurar-se de prendre totes les mesures de seguretat necessàries.

- **Població no laboral:** Familiars dels treballadors, que poden entrar en contacte directe amb els productes emmagatzemats a la vivenda, o indirecte a través del propi treballador, la seva roba, o eines de treball.

✓ **Toxicologia dels fitosanitaris**

Estudia els efectes nocius dels agents químics sobre els organismes vius. La toxicitat fa referència a la perillositat per a la salut de les persones i/o animals.

La toxicitat del plaguicida, és la capacitat per produir un efecte nociu sobre els organismes

vius. En funció de la forma d'absorció, la toxicitat es pot dividir en dos grups:

- **Toxicitat aguda:** És la capacitat del plaguicida de produir efectes negatius per la salut, després de l'absorció d'una dosi única o de varies en un període de temps inferior a les 24 hores. Manifestació dels símptomes de manera quasi immediata.
- **Toxicitat crònica:** Els efectes nocius després de l'absorció de petites dosi al llarg d'un període de temps elevat.

➤ **VIES D'ABSORCIÓ DELS PLAGUICIDES**

Els plaguicides poden entrar en el cos per diferents vies d'accés. Les principals són la digestiva, la respiratòria i la cutània.

- **Digestiva:** En la majoria dels casos és per causes accidentals, al ingerir aliments amb les mans contaminades per plaguicida o bé aliments contaminats. L'absorció de les substàncies tòxiques comença a la boca, encara que les zones de més absorció són l'estómac i budells.
- **Respiratòria:** A través d'aquesta via poden penetrar a l'organisme fonamentalment els productes fumigants i els vapors que desprenen algunes matèries tòxiques, a més de les substàncies sòlides i líquides finament polvoritzades i disperses a l'aire. El perill de inhalació s'incrementa amb l'augment de la temperatura. L'acció de fumar durant el tractament agreuja la penetració per aquesta via.
- **Cutània:** Les intoxicacions per via cutània (pell), poden succeir per vessaments o esquitxades del plaguicida, i per l'utilització de roba contaminada, o per l'exposició continuada a la polvorització. Els ulls, la boca, la llengua i la zona genital són especialment vulnerables. Les mans i el braços també estan exposats quan els productes es manipulen sense adoptar les adequades proteccions.

Dedicarem un altre butlletí a completar la informació sobre les mesures adoptables per a prevenir els riscos i per a fer un ús segur dels fitosanitaris.